

Kedvesórák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset“ Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Kertész-utca 35. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legezélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

REGÉNY.
(7. folytatás.)

A BOHÓCZ LELKE.

Irta: RUDNYÁNSZKY GYULA.

IV.
S zép leány bizony az én Veronkám. Ugy neveltem, hogy még a szellőtől is féltetem és minden gonosz példától, csábító képtől távol tartottam. No de hiszen majd meglátod, Balázs; mert remélem, ha már összehozott a sors, csak nem megy el a nélkül a fővárosból, hogy engem meg ne látogatnál. Aztán meg ki tudja, az ördög nem alszik, a leányom eladó, a fiad meg házasodni készül, még egy pár lehet belőlük, ha megszeretik egymást.

— Kétszer sem kell mondani, pajtás! — nevetett Szilaj Balázs és nagyot hunyorított a balszemével.

Aztán, mintha még valami furná az oldalát, letette a poharat és tétovázva nézett a bohóczra. Egyet nyelt, meg újra megszólalt:

— Hát az asszony? — bökte ki a szót.

Very Happy nagyot sóhajtvá, letörlé homlokát.

— Az asszony, az asszony! Sodorta az élet lefelé a lejtőn. Nem maradt sokáig Holdennel. A gaz kifosztogatta mindenéből, kiszűresölte szerelmének mézét, aztán a faképnél hagyta.

Vagy az asszony szökött meg tőle? Nem tudom bizonyosan. Mert bujkáltak előlem. Évekig üldöztem őket; — minden városba utánuk utaztam, avval a szándékkal, hogy irtóztató itéletet tartok fölöttük, ha szemtől-szembe találkozom velök. De hiába rohantam egyik városból a másikba, mindig neszét vették érkezésemnek és megugrottak. Egyszerre aztán az a hir várt, hogy kétfelé mentek. Az asszony valami sihederrel, egy alig huszéves lurkóval Szt.-Pétervárra utazott, Holden pedig elzüllött valahol Nápoly környékén. — Lilien így élt tovább, szennyesen, arcátlanul, mint a legutolsó. Végre is a tenger nyelte el. Amerikába uta-

zott és a hajó nem bírta el azt a poklot, mely a gonosz teremtés bünös lelkében lakozott. Vihar támadt,

MUNKÁCSY MIHÁLY.

a hajó elsüllyedt és a szerencsétlenségből mindössze hét matróz menekült meg. Az „Ikarusz“ szörnyű katasztrófáját mindenki borzalommal vette hírül.

Én pedig, mikor az elveszettek névsorát olvastam s megtaláltam köztük Miss Lilien czirkuszi táncosnő nevét, csendes megnyugvással temettem el szerencsétlen halottamat a lelkem egy zugába, a hol az engesztelődés élt. No de igyunk egyet pajtás! Sokat is beszéltem. Meg a kis lányom miatt is aggódom. Nem szoktam ilyen későre elmaradnia háztól. Tudjátok, a kinek drága kincse van, nagyon őrzi.

V.

Az ebéd igen kedélyes volt. Suta Kis János, mint jó magyar ember, igaz vendégszeretettel, szives figyelemmel halmozta el földijét és ennek fiát; másrészt pedig, mint Very Happy, bolondos ötletekkel fűszerezte az ebédet.

Veronka is felüdült a társaság jókedvétől, mint a virág a harmattól. Szinte szemlátomást vidámabb lett. Kitért belőle az asszonyi természet, mely szórakozni, élvezni kíván és semmit sem tart kinosabbnak a magánynál. Társaság kell a nőnek; férfi, a ki bámulja szépségét és hódoljon neki. A tükrét is megunja, ha mindig csak azért néz bele, hogy éppen belenézzen és nem a végett, hogy hatása eszközeivel vessen számot, melyeket hódolói ellen fegyverül használhat. Veronka tehát hamar megbarátkozott a két idegennel és oly kedves, eleven, vidám házikisasszony volt, hogy Szilaj Balázs a feketekávét után már azt se tudta, vajjon a fiának szánja-e ezt a takaros, tüzről pattant virágszálat, vagy pedig saját magának.

Szilaj György, a fiu, csendes, méla természetű falusi legény volt. Keveset beszélt, de majd elnyelte mohó tekintetével a bájos leányzót. Esetlen, nehézkes gyerek volt a Gyurka; hiszen nem is csoda. Élete javarészt, ezt az arasznyi rövid, fiatal életet ott töltötte a Bakony magányában. Erdőzugás volt az ő lelkének ringatója, holdvilág vezetgette hegyormok, völgyek, patakok, zajtalan éjszakák tündérvilágába s a tücsökezirpelés kedvesebb zenéje volt neki a mezőn, mint a cigánymuzsika duhaj lárma mellett.

Égett hát a gyerek mindjárt első látásra, mint a szalmakazal lobbót vet, ha csak egy szikra pattan is rá.

Tudja isten, nem ismert ő még ilyen szép, ilyen babonás, boszorkányos leányt soha. S egy-egy pillanatra azt is gondolta magában, hogy odaszól az apjának: gyerünk innen édesapám, mert nem jó a szegény halandó embernek rontó tündér szeme közé nézni. Hanem aztán még sem birt mozdulni, csak nézte, nézte azt a szépséges leányzót, áhitatos, csendes elmerüléssel, mint ahogy az éjpile vakon nekimegy a gyertyalángnak, mely szárnyát elégeti.

Az édesapja rá is szólt egy párszor, hogy: — Szólj már te is valamit, Gyurka, hiszen úgy ülsz itt köztünk, mintha befagyott volna a szájad, mint a Balaton tél idején.

Keveset szólt Gyurka, az igaz, azt is lassan mondta; hanem annál többet gondolt magában. Elgondolta szépen, milyen nagy boldogság lenne ezt a mesebeli leányt hazavinni a szentgáli tanyára menyeeskének. Üres az a szép szentgáli ház nagyon, pedig tele van uri butorral, drága holmival mind az öt szobája, de mit ér, ha nincs lelke, nincs asszony a háznál. Bezzeg, ha ez a gyönyörű leány rászánná magát és elmenne a szentgáli szép házba nemzetes Szilaj Györgyné asszonyomnak, jaj de nagy életre pezsdülne minden! A rigó úgy füttyülne a vén diófa tetején, hogy Kovács Kelemen bíró uram is megállna hallgatni, a ki pedig ősi ellensége a Szilaj Balázs házatájékának. A kertben a galagonya bokor mind csupa rózsabokorrá változnék és a vadzab helyén tarka violák, piros szegfüvek és fehér liliumok nyilnának; a ház végébe, a sötét hársak lombjai közé pedig dalos fülemüle költöznek menten.

Ilyen és ezekhez hasonló tarka, virágos gondolatok szálldogáltak a Gyurka fejében össze-vissza, míg nagyokat hallgatott.

Veronka bizony egy csapásra meghódította ezt az érintetlen, álmodozó, falusi szívet. De tehetett is róla némiképen a leány; mert nem elégedett meg azzal, hogy természetes szépsége, üde bája végezze a hódítást, ő maga meg külön is sorba előszedte győzelemre hivatott fegyvereit. Bort töltött a fiu poharába, aztán ajkához emelte a poharat, belekóstolt a rózsás kis nyelvével, így adta oda a forróságtól fázó fiatal embernek.

— No most megiszsa a gondolatomat! — nevetett pajkosan.

És úgy nézett Györgyre féloldalt, nevetősen, szemérmesen, hogy a fiunak a lélekzete is elállt a gyönyörűségtől. Majd meg odahajolt hozzá egészen közel, hogy a keblére tűzött három rózsza a férfi arcát csiklandozta. De nem a rózsától pirult az a barna, egészséges, őszinte arc, hanem a pihegő leánykebel forró illatától.

Míg az öregek pipázgatva tovább iddögáltak és emlegették a régi jó idöket, a leány kiment Györggyel a kis kertbe a ház elé és virágokat tépett és dobálta a vendégére. Szegény György, roskadozott ettől az édes virágtehertől; nem tudott egy kukkot sem szólni, csak imbolygott, mint a részeg és huzogatta kalapját a szemére, hol meg lekapta a fejről és várta a hűsítő szellőt, hogy megenyhítse lüktető homlokát. De a szellő olyan tikkasztó volt ekkor, még jobban kiverte a verejték azt a becsületes, napsütötte homlokot.

Szilaj Balázs meg odabenn a leány apjával ezalatt éppen arról beszélt, hogy az Isten is az ő fiának teremtette ezt a szépséges Kis Veront.

— ❖ — *Temetőben.* — ❖ —

*A temetőbe gyakran járok,
Itt is nyílnak már a virágok.
Kit ültettek, ki nőtt magától —
Tán a halott sziveporából?
Madárdal is zendül az ágon...
De édes lehet itt az álom!
Nem ébred itt fel durva szóra
Senki, senki rideg valóra.*

*Megállok egy pázsitos halmon,
A falu zaját ide hallom,
Egybefoly jajszó, vidám ének...
Igen, igen, ottan még élnek.
Oh, ottan van minden, de minden,
Csak egy percnyi nyugalom nincsen!
... Olyan édes nyugalom vár itt,
Ide mégis senkise vágyik.*

G. Diószeghy Mór.

A KÉT TESTVÉR.

— Irta: Bodnár János. —

(Vége.)

II.

Lánczy Jani elment; otthagya Tündérlakot tündérével, az ő szentjével együtt örökre; de ezekkel együtt otthagya a boldogságát is; azt gondolta, hogy ezt is örökre. Elment s beállott katonának. Ott azután az idegen körben, idegen arczoktól környezve, távol szülőföldjétől, távol szeretetteitől felejteni igyekezett boldogtalanságát; felejteni imádott Erzsikéjét.

Eleintén nehezen ment neki, — hisz minden kezdet nehéz, — hanem lassan-lassan beleszokott, beletanult. Segítségére volt a jó bor, meg a vig muzsika is.

Ahelyett, hogy teljes erejével hivatásának élt volna s így tanulta volna meg feledni bánatát, a könnyebbik módhoz folyamodott: kicsapongó életet kezdett élni. Ebbe aztán még hamarabb beleszokott. De hiszen ő is ember volt s így gyöngé, gyarló teremtmény, kinek sok jó tulajdonai mellett egy hibája is akadt: a gyöngeség, az akaraterő hiánya s ebből kifolyólag a mulatni, dözölni vágyás. De valamint az árny a fénynek mindenha hű kísérője, azonképen jó tulajdonaink is bizonyos gyöngeségekkel mindig karöltve járnak. Hiszen a fény egymaga sérti a szemet, míg az árnyval együtt megjelenve kellemesen hat. Jani is azzal a rossz tulajdonságával együtt lett egész ember, az adta őt vissza az életnek.

Pár hónap alatt elfeledte boldogtalanságát, de Erzsikéjét nem tudta még egészen elfelejteni.

Akkor aztán felhagyott eddigi életmódjával s egyedül hivatásának élt. Egészen a munkába temette magát. Ebben aztán elfeledte Erzsikéjét is. Különbén a férfiszív felejteni is tud, míg a nőé csak megbocsátani képes csupán. A férfi felejteni is tud, mert egész más az a kör, melyben az ő lelkivilága mozog. Kinn az élet nagy tengerén, kitéve a hányatás-

vettetésnek, kitéve a sors váratlan fordulatai által okozott szenvedelmeknek, kitéve új és új fájdalmaknak az élet viharában, hol csapás csapásra halmozódik s ezt ismét újabb szenvedés követi: ez a férfi sorsa, s ezért tud ő felejteni is.

Hiszen egy újabb seb okozta fájdalom a régi sebre gyógyítólag hat, s behegeszti azt. Meg aztán az egyik bölcselő tantétele is ezt látszik bizonyítani, mely szerint a testek vonzódása a távolság köbével fogy; háromszor olyan távolságban már huszonhét-szer gyöngébben vonzzák egymást, s a szív is csak test, miért képezne az kivételt egymaga csupán?!?

A nő életköre — ellentétben a férfiéval — csak igen kis körben, a családi körben forog. Itt él a nő e kised körben, távol a nagyvilág zajától, távol annak nagy bánatától, nagy szenvedéseitől is, erre a kis körre szorítkozik csak, a melyben teljesen jólérzi magát, s a mely neki is csak örömet nyújt, a mely a számára csak rózsákat terem. Vagy az is lehet, hogy a női szív más anyagból van formálva, mint a férfié. Hisz a bizarr természet, mely oly eltérőleg alkotta a nőt a férfitől, miért ne formálta volna ugy a belsejét, a szivét is, mint a mily játékot üzött külső esinjeival szemben?

Ezért nem tud a nő felejteni, csak megbocsátani, a mi még messze, nagyon messze áll a feledéstől...

Ezért feledte el Jani Erzsikéjét, s ezért nem tudta Erzsike felejteni Janit soha. Ugy, hogy mikor kinevezték Janit kapitánynak, azt érezte magában, hogy egész új ember lett. Mintha az uniformisával együtt a szive is, lelke is kicserélődött, megújult volna.

De egy szikra még mindig megmaradt az új szivben is a régiből. Ez a szikra ott lappangott mélyen az érzelmek alatt, lesve a kedvező pillanatot, hogy lobbot vethessen, hogy lángra gyulladhasson. Ez a szikra a honvágy volt. Mert kiirthat az élet az emberi szivből minden nemesebb érzelmet, de ez egyet nem képes kiirtani, elpusztítani soha.

Erezte Jani is, hogy szivét összefacsarja olykor-olykor valami, olyan vágyódás-féle valami után; de még nem volt oly erős ez érzélem, hogy uralomra juthatott, hogy magát megértethette volna.

III.

Tündérlakon is más lett a világ folyása. Öt év telt el már azóta, mióta Lánczy Janinak hírét sem hallották. Öt év pedig nagy idő; nagy változást idéz elő még oly kis faluban is, mint a minő Tündérlak.

A Lánczy-portáról elköltözött az a régi tündéri élet s oda költözött az a szelid, az a jámbor madár — a gólya. Háromszor kelepelt őt esztendő alatt, egy kis fiu s két leány nevét kiáltozva, állandó lakást vett magának a Lánczy-ház kéménye fölött.

De még ez a szelid állat sem hozta meg ajándékával sem a hiányzó boldogságot, a kölesönös bizalmat, egyetértést elhintette ugyan, de hiányzott még mindig valami: a kölesönös szerelem. Ezt csak nem tudta elhozni, ezt csak nem tudta letelepíteni a gólyamadár onnan a magasból. E nélkül pedig hajítófát sem ér a házaselet!

Az asszony mindig szótlan volt, mindig busult. Napról-napra hervadt, szenvedett, mint az a virág, melyet az ősz hideg fuvalma megérintett. Hiányzott az az éltető elem, a mi megtartotta volna arczának rózsáit, — mint a virág himporát a harmat, — hiányzott az éltető szerelem. Fokozta e hiányt még a két kis leányka halála.

Megszerette avagy talán megsajnálta a halál ezt a két kis ártatlan teremést s letörte magának. Hisz a halál is szereti a szép virágokat. Elköltözött egyik a másik után az égbe s lett mind a kettőből angyal...

Ha a férj kifáradva a nehéz munkában, elcsigázva, megtört testtel tért haza, nem volt, a ki otthon elsimitotta volna arcának redőit, nem a ki lecsokolja homlokáról a nehéz munka verejtékét. Így aztán a test után megtört a lélek is s elfásult mind a kettő, mert nem volt, ami eltette, ami melengette volna őket: nem érezte egyik sem soha a hitvesi csókot. Mert az asszony csak busult, csak sirt.

Amit nem kapott otthon, fölkereste másutt; elment oda, ahol pénzért árulják. Szeretőket tartott magának Kálmán. Nem is egyet. Egyszerre hármat. Hadd lássa az a márvány asszony, hogy szeretik mások, — ha ő nem — az urát.

Aztán meg éjszakázni kezdett; nemsokára meg

még többet sirt. Volt oka rá. Sokat siratott: elvesztett és soha föl nem talált boldogságát.

Csak egyben lelte még fel örömét az asszony, csak ez tudta még perezekre felderíteni halavány, bus arcát, kis fia Jani. Tudja isten, miért találta föl néha-néha e gyermekben mindenét, talán azért, mert őt is Janinak hívták vagy talán s inkább azért, mert olyan nagyon hasonlított hozzá. De csak néha-néha s ekkor is csak perezekre volt vidám; máskor mindig közönyös volt előtte minden, még egyetlen gyermeke is. Csak egy maradt mindig s örökre vonzó, egy maradt szent: a régi Jani emléke, melyet szívének szentélyében őrzött. Ezt nem tudta, nem bírta, nem akarta elfelejteni.

Látta eleintén, hogy magaviselete bántja férjét, de nem tehetett róla, nem tudott tenni ellene. Ő maga akarta így, — viselje súlyát. Tudta a férje, hogy mást szeret, hisz szemtanuja volt, mikor öcsésének keblére borulva, zokogta el boldogságát.

Tudta és még sem átalotta őt magához lánczolni, őt, egy boldogtalan asszonyt, egy hosszantartó kinterhes életre, ki akkor, a midőn boldogságát látta, s annak megvalósulását már elérni vélte... egyszersmind egy temetést is végigszenvedett, hol a halott ő volt, az ő szíve, összes boldogságával, meghiusult tündéralmával együtt. Ezt siratta az a nő még mindig. Ezek a könnyek csak folytatásai voltak azoknak a régi, boldogság feletti örömben omlott könnyeknek, azzal a különbséggel csupán, hogy most már egy halvaszületett, egy eltemetett boldogság romjai fölé omoltak alá. Ki tudja, mi vet véget hullásuknak?

— Ott az egér. —

a kártyázáshoz fogott. Hej, pedig az a pénzen vett csók, az éjszakázással meg a muzsikaszóval nagyon sokba kerül, Lánczy Kálmánnak is sokba került. Négy év alatt megemésztette a házát, a birtokát, összes javadalmát. Hathatósan elősegítette ezt a kártya is, a koresmával meg a muzsikaszóval együtt.

Egy reggel csak arra ébredt, hogy a dobbal muzsikálnak a háza előtt. Még pedig drágán ütik: a birtoka árán. El is verték a nótáját szépen. Semmije se maradt.

Vagy igaz! Maradt még a Báthory-porta. Beköltöztek oda. Könnyű volt az elhurezolkodás. Nem kellett elvinni, csak a kis Janit. A többi jószág mind ott maradt az adósságba. Eppen csak hogy kifutotta.

Most még vadabb lett a férj, s egészen buskomorra vált az asszony. Kálmán még jobban dőzsölt, még több szeretőt tartott, sőt gyakran a feleségét is bántalmazta, az asszony csak türt békével; nem szólt semmit, csak még szótlanabb lett,

hatalmas vágy, a honvágy, mig végül fölszínre jutván, érvényre emelkedett s gazdáját menni készítette.

Neki indult Szilveszter estéjén, hogy újvren honában, szülőfalujában legyen, hogy újra megláthassa azokat, a kiket oly régen elhagyott: holnap hosszú tiz esztendő óta.

A vonat zakatolva, prüsözgve száguldott vele, réteken s erdőkön, ismeretlen s ismert tájakon keresztül, mig végre a kelő nap arany sugárban meglátta szülőföldjét, falujának tornyát. Leirhatatlan érzelmek hullámozottak keblében a drága táj viszontlátára.

Elősorakoztak szívében a tiz év előtti események szépen rendben s kísérteni kezdék. Látta bátyját, a mint a kora reggeli órában szokatlanul elmegy, hallotta a templomba hívó harangok szavát, épen mint akkor, látta Erzsikéjét; érezte a mint keblére borul, szívének dobogását, lehelete forróságát; aztán látta önmagát, a mint örülként futva elhagyta édenét s föleserélte azt egy hosszantartó pokollal; —

IV.

látta s szive kimondhatatlan érzéstől vérzett mind-ezek látására. Arcza lángolt, szive tombolt, forró arcját majd szétrepeszték e látományok s egész lénye tűzben égett. Majd tovább igyekvék fűzni gondolatait, de a kalauz éles hangja megakadályozta további merengésében. Kiszállott s a városba hajtatott. Elment a pajtásokhoz s pár vig órát töltött velük.

Azután megindult a kocsin szülőfaluja felé. Már messziről meghallotta a nagyharang hangját, de olyan szokatlan időben, olyan búsán szólott most ez a harang. Gyorsabb haladásra serkentette a kocsist s alig várta, hogy a falu végére érjenek. Ott leugrott a kocsiról s a kocsisnak busás borraivalót adott, gyors léptekkel indult egykori lakásuk felé.

A mint a templomnál elkanyarodott, látta, hogy halottasmenet indul kifelé a Báthory Péter udvaráról. Megkövülten állott meg s a lassanként kibontakozó menet merev szemlélésébe merült. Majd szóba állott egy arramenő fiúval, attól azután megtudta az eddig történeteket. Megtudta, hogy nem él már a bátyja, agyonlőtte Báthory, egy önfeléd pillanatban, a miért beteg feleségét szemelättára bántalmazta; az öreg is meghalt a mult héten a tömlőczben; csak az a kis fiu él még, a ki a koporsó után halad. Nem akar már többet tudni Láncey Jani, így is sokat tudott meg nagyon. A többit elmondta neki az a fehér koporsó, a mit kimért, lassu léptekkel hoztak mindig közelebb, közelebb felé. Sokan kísérték a koporsót, a mely liliummal volt festve, benne egy idő előtt letört, korán elhervadt lilium feküdt: Báthory Erzsike, Láncey Kálmánné.

Addig, addig sirdogált a szegény asszony, míg utolsó könyje is kiapadt, addig, addig tépte, szakgatta az a valami a szivét, míg egyszer utána szakadt a gyökere is.

Mikor Láncey Jani közelebe ért a menet s meglátta a fehér koporsón a sötét felirást, az ő földerült lelke is elborult, elsötétedett örökre.

Ahhoz volt elég nagy ereje, hogy mint menyasszonyt a bátyja karjaiba zárja, de ahhoz már nem volt elég lelki ereje, hogy azt az asszonyt a koporsóban lássa...

Sokat zaklatott szivét megrepesztette ez a látomány, sokat szenvedett lelkét elvitte magával az a koporsóban fekvő halott.

Másnap új sirt ástak Láncey Janinak s oda tették pihenni örök nyugalomra imádott Erzsikéje mellé, ki boldogan nyugodhat már most sirjában.

A két testvér között pihen, ott nyugszik esendesen, akik oly nagyon szerették, — oly igazán, oly hiven.

Pons de Bligny sisakja.

— Humoreszk. —

Irta: *Fiore della Neve.*

I.

Január 23-án 1885-ben, a „Figaro“ keddi számában olvastam egy hirdetést, mely a közönséggel tudatta, hogy Rómában, a Castellani-féle árverést márczius 27-én megnyitják s tartani fog

április 12-ikéig. Minden turista ismeri Rómában a Castellani-palotát a Via Poli-n; utolsó tulajdonosa Castellani Alessandro; szenvedélyes régiségyűjtő volt s palotáját valóságos muzeummá változtatta a nevezetes régiségeknek. A „Figaro“-ban elősorolt régiségek közt feltűnt nekem egy sajtáságos szerkezetű sisak, melyet valami csatatéren találtak, de minthogy senkisémet tudta fölnyitni, a szerencsés vevő a bronz-sisakkal együtt megkapja az egykori tulajdonos koponyáját is, mely benne rejlik.

Áprilisban véletlenül Rómában tartózkodtam, egy nagyon kedves barátomat vittem oda azon ürügyalatt, hogy bemutatom neki Olaszhon műkincseit, de utazásunk valódi oka barátom tüdőbaja volt, melynek gyógyítását az enyhe délvidéki levegőtől reméltük. Az eredmény olyan kielégítő volt, miszerint könnyű szívvél élvezhettem mindent, a mit Róma nyújt. Ekkor eszembe jutott ama rejtélyes sisak leírása, melyet annak idejében a „Figaro“-ban olvastam, és azon a napon, melyen a fegyverek és a bronzsisak is az árverés alá kerültek, elmentem a Castellani-palotában lévő árverési helyiségbe; az a koponya, mely állítólag a sisakban rejlik, egyre kísértgetett; egyrészt roppant kíváncsi voltam az eredeti tulajdonos nevét megtudni, másrészt meg azt is meg akartam tudni, valóban fölnyithatatlans-e a sisak? — egyszersmind ama reménnyel kecsegtettem magam: hátha épen nekem sikerül azt a titkos rugót fölfödözni, melynek megnyomására a sisak fölnyílik; s mindez legyőzhetlen vágyat keltett bennem a sisak megszerzésére.

Egy ilyen árverésnek Rómában vagy más olasz városban sajtáságos jelleget kölcsönöz az, hogy a régiségkereskedőkön kívül, kik itt számosan megjelennek, egy másik elem is nagy számmal képviselve van: a magán-régiségkedvelők és gyűjtők. Angolok, amerikaiak, németek, oroszok, kik Olaszországban időznek, rendes látogatói ezen árveréseknek. Nem képviselhetik magukat ügynökök

által, hanem személyesen ígérnek s rendesen sajátkezüleg hazaviszik a megvásárolt tárgyakat.

Mindez befolyásolja az árakat s más jelleget kölcsönöz az eladásnak, mely ezáltal sajtáságosabb, meglepőbb lesz, mint északon. Az is előfordul, hogy egyik-másik olasz márkí, ki Monakóban tönkretette vagyonát, vagy már nem kap előleget bérlőitől, ősei arczképeit mindenestől, a mit palotájuk tartalmaz, elárvereztetik. Olyankor valóságos drága, igaz gyöngyeit a régibb olasz művészetnek korából lehet találni, s közbe megint a lehetőleg legbada-rabb kontárműveket, melyekben a napnak hazája olyan gazdag. Alkudoznak, ígérnek a vegyes közönség, félig tulzásból, különc-ködésből, félig a fufangos feketeszemű árverezők által sarokba

— Szeretlek! —

szoritva, nagy összegeket fizet kétes műbecsü, elhanyagolt tárgyakért, s aztán megint, hiszékenysége miatt elszégyenülve igazán jó, becses darabokra nem figyel. Így volt a Castellani-féle árverésen is. A sisakra még sokáig nem került a sor s e szerint elég időm volt a közönséget szemügyre venni. Két hölgy, kétségkívül angol nők, magokra vonták figyelmemet, az árverező asztalának közelében álltak. A mint látszék, az idősebbik inkább nagynénje, mint anyia a fiatalnak; minden arra mutatott, hogy koros hajadon, hosszú, sovány, csontos alakja mindent nélkülözött, a mi az angol nőket oly bájosná és vonzóvá teszi különösen a délvidéki férfiak előtt: a gyöngéd fehér arcbőr, melyen a tavasz rózsahellete virul, a tiszta égszínkék szem nyugodt tekintete. Az idős hölgy szeme szinte kellemetlen hatást gyakorolt, nyugtalan tekintetével, mintha belső tűznek lángja lobogna benne, nyilván a régiségmániának a tüze. Sima, egykor szőke, most vörhenyessárga haja alól ezen szemek olyan mohó vágygyal nézték a kincseket, melyeket árvereztek, mintha el akarnák nyelni; a hölgy előtt az asztalon már néhány csunya, valahol kiásott bögrécske és egy törött majolikakép hevert; mindezen tárgyak legjobb helyen voltak a föld alatt, kár, hogy onnan kibolygatták. De mellette, a szemnek kárpótlásul, mely csalódva elfordult a bögréktől és a nénitől, társnője tündökölt.

„Ah! la riche Angleterre
Plus d'une fois daz l'ean jettera son filet.
Avant d'y trouver une perle aussichère.”

(Oh! a gazdag Anglia
Nem csak egyszer vetheti a hálóját a vízbe.
A míg egy hasonló drága gyöngyöt lelne.)

A legszebb neme volt ő az angol típusnak; kicsi fej karcu nyakon, szabályos finom vállak, szép fogak, fehér homlok, rózsás arczsín és hosszú pillák, a kék szem nyugodt, tiszta pillantása, mely oly kellemesen hat az olasz fekete szemek szípkázó villogása után. Még igen fiatal volt, legfeljebb 18 éves, de teljesen kifejlett és öntudatos. Ugy látszék, a régiségek nem érdekelték annyira, mint nagynénjét. Ez utóbbi tulzatosan fellegző, érzelő volt, hugoescájja egyszerű és természetes, ezt bizonyította a koros hölgynek öltözéke is. Az idősebbiknek kalapja valóban exotikus formájú volt s még kellemetlenebb színben tüntette föl; a fiatalabbik nagyon is egyszerű kalapja egy pillanatra sem vonta el a figyelmet bájos arczától.

Lassankint a sisakhoz közeledtek, a vevők megszemléltek, az árverező kellőleg hangsúlyozta a titokteljes darab értékét, dicsérte a rajta lévő díszítményeket, s úgy látszék, reménye volt, hogy jó áron el fog kelni. De a tulajdonképeni kereskedők kissé megvetőleg vonogatták vállalkat, fejüket rázták, a mint hallottam, ők nem tekintették a sisakokat keresett árucikknek, azok korántsem olyan szalonképesek, mint a legyezők, vázák, miszálék sat. és az a körülmény, hogy a tulajdonos koponyáját is meg kell venni a sisakkal, úgy látszék inkább esőkkenti annak becsét, nem hogy emelné.

Most felfödöztem azt is, hogy miért nem lehet a sisakot fölnyitni. A váll- és mellvérték, melyek a sisakon alkalmazva voltak, valószínűleg duplák s a belső részek egyike félretolódott, bizonyára a csatában, a nyaknyílás elé került és odaszorult, azért nem lehetett belenézni, hogy az ismeretlen lovag álkapsát meglássa az ember; ezen félrecsuszás által, úgy látszék, megrogdálódott a sisak gépezete, úgy, hogy a sisakszemet vagy arcvértet nem lehetett sem fölemelni, sem leereszteni. A sisak kézzel-kézre ment az asztalnál; ekkor láttam, az angol hölgy menyire nyujtogatja nyakát, hogy azt alaposan megszemlélhesse. A fiatal gyunyosan lenézett a rozsdás bronzdarabra és sóhajtott, az árverés bizonyára untatta.

Most a sisakra került a sor. Rövid idő alatt néhány, csak egy odavetett szám 700 frankra verte föl az összeget. A műkereskedők megvetőleg mindig csak tíz frankkal többet ígértek 800-ig, aztán visszavonultak egyik a másik után.

— Nyolczszáztíz! — kiáltott egy frankfurti zsidó.
— Húsz! — kiáltott az angol hölgy.
— Harmincz! — mondtam én utána.

— Negyven! — szólt ő.

— Ötven!

A néni hátranézett.

— Hatvan!

A fiatal hölgy rám nézett, mintha pajzán mosolya által arra akarna buzdítani, hogy folytassam.

— Hetven! — kiáltottam

A hugoescának ez nagyon tetszett, a mint látszék, de a néni szemei még szurósabb pillantásokat lövelltek, midőn egyszerre 900-ra fölment. Ezzel akart engem visszariasztani és értésemre adni, hogy ő birni akarja a sisakot és birnia is kell.

Ha ez volt a szándéka, én meg föltettem magamban, hogy még egy darabig ingerkedem vele. Én is megfizethettem egy sisak árát a benne levő fejfel együt, s épen olyan kíváncsi voltam rá, mint mylady.

— Kilencszáz és tíz! — mondtam.

A közönség kezdett érdeklődni. A hang, melyen az összeget megneveztem, villanyos áramként rezgett a teremben. Minden szem az angol hölgyekre irányult. Ezen általános figyelem kellemetlenül hatott a fiatalra, sajnáltam őt, de a nagynénjét illetőleg örültem.

— Kilencszázhusz! — hangzott angol-franciául.

— Harmincz! — kiáltottam.

— Negyven! — szólt meg egy hang a terem tulsó végén.

Az általános figyelem az új ígérő felé fordult. De midőn mylady „ötvenet” mondott, amaz visszavonult, nyilván nem vette komolyan a dolgot.

A sisak érdekelni kezdett engem és ámbár az a nagy figyelem és érdeklődés, melyet a közönség tanusított, úgy tekintvén versengésünket, mint egy kakasviadalt, vagy birkozást, untatott, mégis tovább folytattam, ezer frankot szántam a sisakra.

— Hatvan! — mondtam.

Mylady nézegette a törött majolikát, és csuf bögrékét, úgy látszék az egyikért vagy másikért nagyon sokat adott és most már nem ígérhetett többet.

— Hetven! — mondta remegő hangon

— Nyolczvan...

Semmi szó, semmi ígérlet többé

Az ódonasztalok és műkedvelők gunyolódásra hajlandó tömege körülöttünk elég udvariatlan volt olyan hangokat hallatni, mintha kutyákat uszitanak. Mylady hallgatott, de mérges pillantást vetett rám. A sisak enyém volt. Azonnal is birtokomba vettem, kendőbe burkoltam és elhagytam a helyiséget, mert az árverés további folyama nem érdekelt. Lassan haladtam hazafelé barátom kíséretében, midőn egyszerre sajtáságos neszt hallottam a hátam mögött, visszafordultam — mylady a sarkamban volt.

— Uram... — kezdé hibás francia nyelven.

Megálltam.

— Uram, — ismétlé a felindulástól rekedt hangon; — legyen szíves bemutatni, hadd beszélhessek önnel.

(Folytatása következik.)

EGY GYÖNGE JELLEM.

(Novella.)

(7. folyt.)

Irta: *Dárday Ernesztina*;

fordította: *Bogdanovics György*.

II.

Haló virágok nehéz hullaszagot terjesztenek, közelükben nem mer az ember lélekzeni, hogy a halált is be ne szivja.

Maud fogta a szerencsétlen virágokat, hogy kihajigálja az ablakon. Nehéz fohász szállt fel kebléből.

— Távozzon tehát emlékemből ezzel együtt az ő emléke is és merüljön a feledés tengerébe — szólt

és a poharat felemelve, hogy szándékát végrehajtsa, tekintete még egyszer a magnoliára esett és karja lehanyatlott.

A kinyílt virág szirmai lekonyultak és a poródon nehéz cseppek függtek, oly tiszták és átlátszók, mint ama könyvek, melyek szivéből szálltak fel ama rövid boldog álmom után... melyből oly neheze esett kiábrándulni. Nővére visszatértét be sem várva, lefeküdt.

Alig azonban, hogy pillái bezárultak, hirtelen felrezzent, mint gonosz álomtól megszabadulva, midőn Jane ágya elé állt, levél kezében.

Mosolyogva hagyta ez hugát, azt hívén, hogy amaz még mindig álmodik. És miss Maud csakugyan csak álmodott. Csalódva és rezignálva tette le ismét a levelet Jane kezébe, rövid bepillantás után. Nem tartalmazott egyebet, mint Jane családjának felszólítását, térjenek vissza Angliába.

Jane egészen elámult, hogy miss Maud a közeli elutazás hírét oly nyugodtan vette és midőn amaz azt indítványozta, hogy valami jó ürügy alatt kihuzza az elutazást egy-két héttel, miss Maud annyira makacsul ragaszkodék az elutazáshoz, hogy Jane nem tudott hová lenni ámulatában. Így történt, hogy a család mihamarább egy zárt gondolában tartott az indóház felé.

Ki valaha késő este, hűvös időben hagyta el Velenczét, sokáig fog visszaemlékezni ama szomorú benyomásra, melyet az ilyen buesu kelt az emberben. A fekete, mogorva csatornák ekkor sűrű sötét ségbe vannak burkolva és halálos csend leskelődik az ódon paloták körül, melyeknek árnyékba burkolt oszlopai és ivetei a fantáziát magukra vonják és ezáltal életet nyerni látszanak.

Midőn a gondola a canal grandet elhagyta és egy kiesi közbe bekerült, Jane félbeszakítja a csendet, mely eddig fogva tartotta a bennülőket.

— Nem jól érzed magad Maud — kérdé résztvevően annak nénje.

Miss Maud tagadólag válaszolt.

— Akkor talán a szél volt, én t. i. halk sirást véltem hallani — és nem háborgatá többé Maudot, ki könnyelt szemekkel tekintett végig a szűk utcán, mely tüzes fekete szemek és halk szerelmes suttogás fájdalmas emlékét keltette benne.

Maud még egyszer visszaemlékezett Leonellóra, első találkozásukra és kalandjukra a tengeri fürdőben. Talán tulságos nagy jelentőséget tulajdonított ennek, mert hát nem ugyanezt cselekedte volna-e bárki is az ő helyzetében? Hisz veszélyről órára nézve nem lehetett szó? Chronológiai sorrendben végig gondolta ezután a gróffal való közlekedésnek minden egyes fázisát és ez utólagos vizsga eredménye lehetett-e előnyös Leonellóra nézve. S mégis szakadatlanul folytak könnyei, míg végre egy fohász zárta be Leonelló számláját.

Egy negyedóra mulva az utitársaság belépett a pályaudvarra, melyet lármás tömeg lepett el, s néhány percz mulva az éjjeli vonat gyorsan vitte őket száraz földön lefelé. Egyet azonban a válás nem birt széjjelszakítani, azt a köteléket t. i. mely a jelent a multtal köti össze, — a visszaemlékezést.

III.

Egy év elmúlt, mióta miss Maud az előkelő Café Giardinettó realeban kötötte szalmavirág csokrocskáját és ismét olasz földön járt.

A hosszú éjszakai tél miss Maud arcát is frissen esett hó színével lepte el, de azért, midőn jött végre a kikelet, nem virult fel azzal együtt. És miután

vaspilula és erősítő-esszenciák sem akartak segíteni, az orvosok úgy vélekedtek, hogy csak tengerifürdők képesek az annyira hanyatlott életerőt visszaállítani.

Jane néni e czélra Velenczét ajánlotta, a mely midőn annyira idegbeteg volt, oly csodálatos hatást tett.

Maud teljes erejéből ellenszegült ez indítványnak, de Jane úgy vélekedett, hogy az ilyen beteges szeszélynek nem kell engedni. Velence minden tekintetben előnyvel bír a többi tengerifürdő előtt, már csak azért is, mert ott Norton kapitány többször meglátogathatja menyasszonyát, ha hajójával Alexandriából vagy Bombayból visszatérve, ott horgonyoz.

Norton menyasszonya? kérdi talán csodálkozva az olvasó.

Igen, Maud menyasszonya lett Norton kapitánynak. Mit is felelhetett volna, mikor felsorolták neki, hogy Norton fiatal, csinos, feddhetlen jellemű, vagyonos családból származik és szereti őt, hideg, visszautasító magaviselete daczára is. Mily nemesen, önzetlenül gondolkodik, már azzal is bebizonyította, hogy éppen akkor kérte meg a kezét, mikor köztudomásu lett, hogy Maud atyja egész vagyonát veszíté el egy szerencsétlen spekuláció által.

Ez ugyan nem teljességben igaz, de Maud már nem volt gazdag leány és a jövő megvalósíthatja a ma még tulzott híreket.

Mit tehetett volna tehát okosabbat, mint elfogadni Norton ajánlatát?

(Folytatása következik.)

Mariskának.

*A képzelet pajzán hullámverése
Az ismeretlen szépnek festi le;
Világok, miket el sohasem érünk,
Elringatódzva játszanak vele.*

*A szerelemnek édes indulatja,
Ha egykoron nyugalmas partra lel,
Csöndes közönynyé válik nemsokára,
Mit ismerünk — zománczát veszti el.*

*Ki tudja, minő kincset rejt a lelked,
Te ismeretlen, bájoló talány!
Mert kiknek szíve rejtekébe láttam:
Oly hitszegő volt, s álnok mind a lány.*

Andrássy Béla.

GONDOLATOK.

Ne azt tekintsétek, hogy milyen ruhában van valaki, vagy mit ebédel, hanem azt kutassátok, hogy milyen ember van abban a ruhában, milyen ember az, a ki ebédel. Mátyás király is azt mondotta: „Nem a trón teszen engemet, hanem én teszem a trónt.”

*

Miként a vallásosságnak, úgy a vallástalanságnak is megvannak a maga szárandó bigottjai.

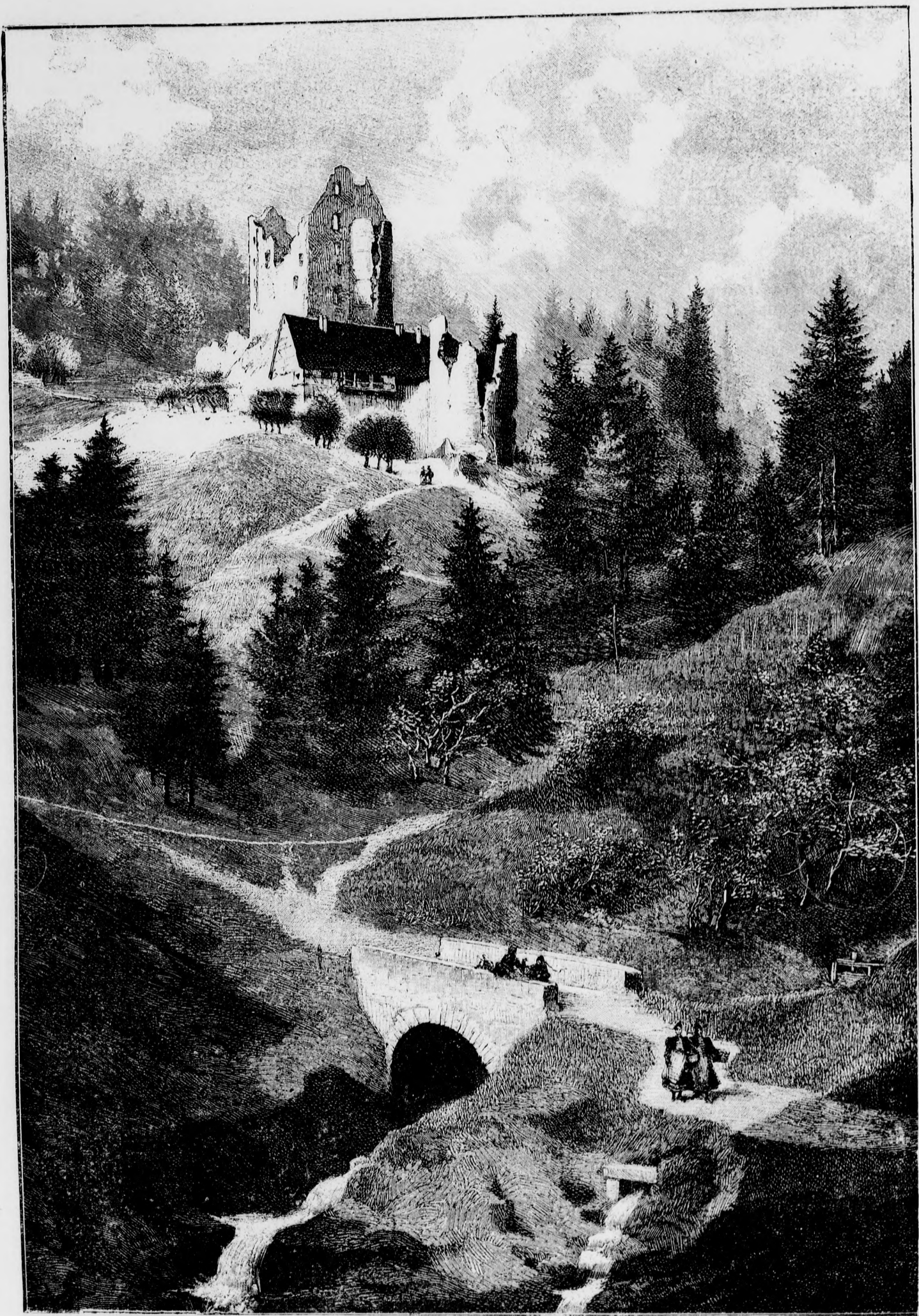
*

Nagy léleknek sajátosága a nyíltság, köznapi léleké az alattomoság és hibapalástolás.

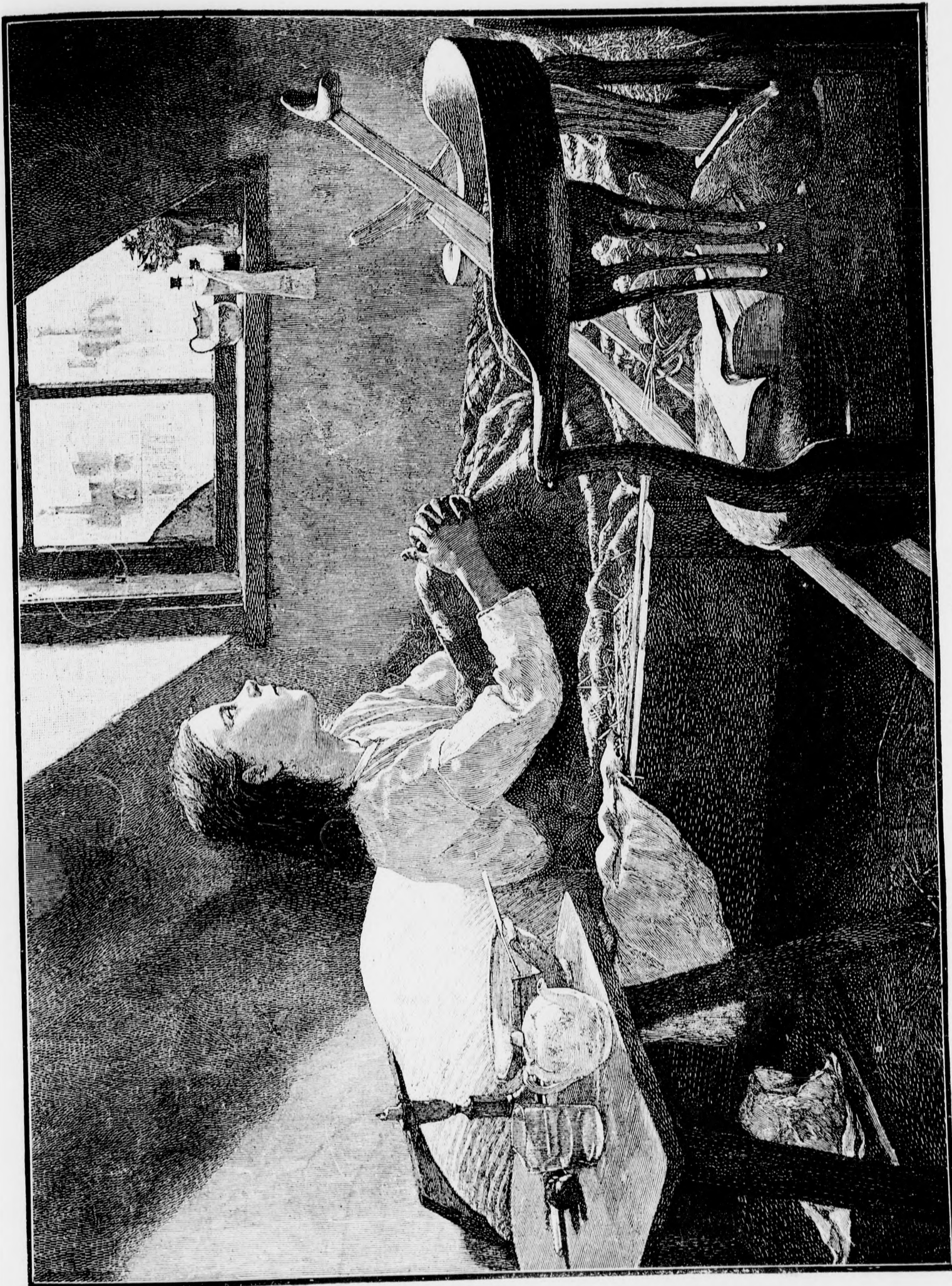
*

Mai világban, ha a jellemességre hirdetnének pályázatot, beh kevés ember birna oklevéllel!!! Phú, de kíváncsi volnék ilyenre!

Szépvízi Balás Béla.

— † † ROMOK ALATT. † † —

— † — BÉNÁN AZ ÁGYBAN. — † —

Ének a nyírfáról.

Hogyha nyírfát, hogyha nyírest látok:
Édes érzet, mi szívemben kél.
Ismerősim elsőbb ti valátok
A gyermekkor tiünderfényinél.
Oh, a kedves, karcsú, fehér nyírfák,
Szívem húrját mindig dalra bírják!

Üdvözöllek, szülőföldem fája!
Úgy szeretem! Tudjátok-e mér?
Mert a lelkem hasonlít hozzája:
Magas, karcsú, s olyan hófehér.
Innen van, hogy rokonérzelemben
Hogyha látom, megreszket a lelkem.

S még másért is szeretem én őtet,
Vélem ő még másban is rokon:
Hol szép törzse s hajlós ági nőttek,
Ott születtem én, a homokon;
Hol ő termett, én is ott születtem,
Az a hajnal ragyogott felettem.

S valamint a pásztor tavaszonta
Vesz a nyírből édes nyírvizet:
A költő is szintúgy vérit ontja,
Hogy a népnek lenne élvezet,
A nyírfával rokonságot vallva,
Szíve vérit önti egy-egy dalba.

De a legfőbb, a mért őt szeretnem,
Őt kedvelnem kell mondatlanul:
Mert lobogva ég, miként a lelkem,
S éppen olyan könnyen lángragyúl;
S mint a költő, mint a szívem lángja,
Ő kunyhóban világító fáklya.

Hollósi István.

Ha az Isten úgy akarja.

(Elbeszélés.)

(2. folyt.)

Irta: E. Nagy Sándor.

A gazda kemény szavai őt is elhallgattatták. A gyerek amint elment, majd úgy vissza is jön! olyan rossz gyerek, a ki az apjának nem fogad szót, nem méltó sajnálatra.

Szegény aggódó anya, az ura kemény szavára elhallgatni és lefeküdni volt kénytelen.

Nyugtalanul forgolódott ágyában; szemeit kerülte az álom.

Az ura, — amint azt mély lélegzetvétele elárulta, — csendesen aludt s ez még jobban felingerelte aggódó lelkét. Forró könyvek kezdték mosni arcát s gyakran nehéz sóhajok törtek fel kebléből. Neki megsugta valami balsejtés, hogy a fia bajban van.

Másnap korán reggel keresésére indult.

Sorba járta a faluban a közelebbi ismerősöket, de nem találta sehol.

Nem is tudott neki róla mondani senki semmit.

Két-három nap is elmúlt már a nélkül, hogy Jani visszatért volna.

Csendes Péter még mindig nyugodt volt. Azt gondolta, hogy bizonyosan vala-

mely vidéki rokonukhoz ment s ezzel nyugtatta meg a kétségbeeséshez közel álló feleségét is.

Egy hét múlva ezt nem lehetett visszatartani, hogy ezekhez a rokonukhoz ne menjen keresni a fiát. De ezeket is hiába látogatta, mert az nem volt ott sem feltalálható.

Már környékezte a kétségbeesés; közel volt a megtébolyodáshoz.

Az egész dolognak nagy hire lett a faluban; mindenki kíváncsian várta, mi fog ebből történni. Mindenkinek volt gondja erre.

Ha két asszony találkozott az utcán, az volt egymáshoz legelső kérdésük, hogy előkerült-e a Csendesék Janija?

Igen sokan sajnálkoztak Csendeséken és különösen az asszonyon, a kit azóta mindig sirni láttak. Vigasztalni iparkodtak őt, de nem használt.

Eközben akadt egy öreg asszony, a ki azt hiesztelte, hogy a harmadik faluban egy juhászhoz éppen most szegődött be egy fiatal legény bojtárnak, a ki senkisé is mint Jani.

A szegény anya kapott e híren. Sütött vagy két tepsi pogácsát, még még valami más jót, amit Jani szeretett, amiből egy batyuskát teletömve, utnak indult megnézni azt a bizonyos legényt, a kiben biztosra vélte feltalálhatni az ő kedves fiát.

Itt is nagy csalódás várt reá. A legény, a kit repeső szívvel várt meglátni, egy elzüllött esavargó volt.

Majd csak hogy szét nem repedt a szíve erre a csalódásra. Forgott vele a világ s csak az Isten őrizte, hogy a nagy lelki fájdalomtól ott mindjárt meg nem halt.

Már Csendes Péter is busulni kezdett, de ő nem mutatta. Daczos arczezal hallgatta a mások vigasztalását.

Ő különben maga sem tudta, mit sajnál: a gyereket-e, vagy azt, hogy a terve nem sikerült. Ő még mindig arról álmodozott, hogy az ő földje és a szomszédé között a mesgvét elpusztítsák. Álmában már tartotta is az ekét, a szomszéd pedig a lovakat vezette, hogy a két táblából egy nagy táblát csináljanak gyermekeiknek.

És ebben a szép reményében most megcsalatva látta magát. Most látta csak, hogy ez csakugyan nem volt más, mint álom.

Erre felsajgott a szíve. Bánta nagyon, hogy mindjárt olyan keményen fogta a gyereket, ha szebben bánik vele, később biztosan megtört volna.

De a megbánás már eső után köpönyeg volt.

Azért mégis bizott még, hogy Jani előkerül és talán még lehet is a tervből valami.

Mikor a sok keresésre sem találták, eszébe jutott, hogy elmegy a szolgabíróhoz kurrentáltatni.

A kurrentációzt szét is küldte az egész országba a szolgabíró, de mivel azt nem szokták sehol a világon elolvasni, így ennek sem lett sikere.

— Ha már a kurrentációra sem került meg, akkor biztosan előlte magát valahol! — mondogatták a falubeliek.

És ez az állítás bizonyítást is talált.

Arra nem messze hömpölygött egy folyó, amelyből a molnárok egy férfi holttestet halásztak ki.

A környékbeliek azt mondták rá, hogy az a Jani holtteste.

Megnézni siettek a szülei is, de az már annyira feloszlásnak indult, hogy nem lehetett felismerni.

Azért most már mégis biztosra vették, hogy ez csakugyan a Jani holtteste volt.

A szegény anya, a bánattól megtörve siratta el fiát.

A sors csapása alatt úgy áll az ember, mint a bokor a tomboló viharban, úgy tépi, úgy szaggatja, mintha csak arra törne, hogy elpusztítsa a föld színéről.

Ezt érezte a szegény anyja is.

Csak az vigasztalta, hogy az élet úgy sem tart soká! Láta, hogy a földön az ember csak küzdelemre és szenvedésre van teremtve s örömet és boldogságot hiába remél, mert azt elérni nem lehet! Ugy van vele, mint a szomjazó a délibábal, epedezve fut utána, de annak vizével még nem oltotta szomját soha senki.

Csendes Péter ellenben nem akarta magát megadni a sorsnak. Ő úgy akarta magát kárpótolni fiáért és az abban vesztett reményeiért, hogy vőt állított leányához.

De a vő nem pótolhatta az édes fiut! Követelő lett. Alig melegedett meg a háznál, mindjárt azt kívánta, hogy irasson rá egy darab földet. És mikor ez megtörtént, még jobban kinyílott a szeme. Roszszul kezdett bánni az öregekkel, goromba volt hozzájuk és sokszor veréssel is fenyegette.

Ha nem is mutatta Csendes Péter bánatát, azért az annyira megtörte őtet is, hogy egy év alatt egészen megöszült és megöregedett.

Az ereje is kezdte nagyon elhagyni.

Egyszer felmelegedve jött haza a mezőről és mivel igen szomjas volt, huzott fel a kutból egy vödör hideg vizet, s mohót ivott belőle.

Még aznap az ebédnél arról panaszkodott, hogy fázik. Egy kicsit később kitörte a hideg.

Tüdőgyulladást kapott.

A felesége mindjárt ágyba fektette, orvost hívott hozzá, de annyira gyenge volt, hogy a betegség rövid négy nap alatt megölte.

A szegény asszonyra nem volt elég egy baj, még egy másiknak is utól kellett érn.

Most már nem csak a fiát, de az urát is sirathatta.

Kijárt szegény mindennap a temetőbe az ura sírjához, s ott sűrű könnyeket hullatva, imádkozott mindakettőnek a lelkiüdvéért. Azért is imádkozott, hogy vegye őtet is magához mielőbb.

Pedig Jani, a kinek ő már a tulvilági csendes békességeért kérte az Istent, még nem halt meg! élt s szenvedett a világban.

Mikor apja haragja elől távozott hazulról, kiballagott a mezőbe járkalni. A mint járkaelt elgondolkozva, észre sem vette, hogy idegen határba tévedt, a hol egy szép völgyre talált.

Öszfelé járván az idő, a völgyben a sarjukaszálás utáni fü sarjadosott, a mely vidor szint mutatott a felhőtlen tiszta égről ragyogó nap sugaraiban.

Közepén a völgyet egy kis csermely szelte. Ennek kristály vize, néhol, — hol a vizinád és bajmonszfű el nem fedte, — fel-felcsillámlott s csillogásával szinte csalogatta az embert, hogy menjen a völgyben tovább-tovább.

Felfelé az ér mellett egy terebélyes vén fűzfa állt. Hajlott ágaitól olyan kinézést kapott, mintha ő lett volna a völgy királya.

Jani ezt a helyet szemelte ki pihenőnek.

Arrafelé menet, kétszer is ivott az ér kristályvizéből. Nemesak azért, hogy a szomját oltsa, de azért is, hogy hűsítse felhevült kebelét, a mely nehéz volt a keserüségtől.

A fa alatt pompás gyp terült el. Fáradtan heveredett le rá, s forgatni kezdte elméjében a vele történt dolgot, de az álom csakhamar elnyomta.

Alvásközben valami szépet álmodhatott, mert igen jó kedvben ébredt fel.

Az idő estefelé járt.

Janinak eszébe jutott, hogy haza kellene menni az etetéshez, de visszatartotta az a gondolat, hogy otthon apjának haragos arcával kellene találkoznia.

Gondolkodott, mitevő legyen?

Kétfélét is gondolt: Mint jó gyermeknek, okvetlen haza kellene menni, de előtte volt, hogy az apja nem tágitana a fejébe vett tervtől, vele a kemény bánásmódot többször ismételné s utoljára is engedni volna kénytelen. Pedig ha arra gondolt, hogy ő elvegye a szomszéd leányát, akkor minthogy boldogtalaná tegye magát is, meg azt a leányt is, inkább választotta volna a halált! Mint férfit szegénynek tartotta visszamenni és meghunyászkodni akkor, mikor ő dolgozni tud és szeret, s mikor ő ezután a jég hátán is megél...

Soká hánytavetette magában ezt a két gondolatot.

Utoljára is az utóbbi győzött s így egyenesen toronyirányba vette az utját, a merre a két lába vitte.

Későn este érkezett egy faluba, a hol a faluszélben lévő szalmakazlak egyikében vett magának éjjeli szállást.

Másnap-utját tovább folytatta.

Szakadatlan ment egész nap, táplálékot is csak egyszer vett magához, egy utszéi csárdában.

Estefelé egy szép kis faluban állapotodott meg.

Az egész napi gyaloglás úgy tünt fel neki, mintha a világszélére tette volna meg az utat.

Nem is akart már menni tovább. Azt hitte, hogy az ő faluját ugysis megmérhetetlen távolságban hagyta, a hova a madár sem viheti meg többet a hírét.

Sorba kezdte járni a házakat, hogy magának szolgálatot keressen.

A papnak a kocsisa éppen berukkolni készült, ennek a helyébe itt fel is fogadták.

Jani jól értett a lóhoz, szép tisztán tartotta, így a pap hamar megszerette őt. És a kalapos gazdasszonynak is kedvében tudott járni, a ki különösen nagy pártfogója lett.

Ennek a legjobban tetszett az, mikor valahova mentek kocsin, s Jani a ragyogó tisztára kefélt két sárgán egy repitette a falun végig, hogy a szalag csak úgy szállt a kalapja mellett, mint az ágraakadt csaté.

Ilyenkor mindig tekingetett szét, hogy néz-e valaki utánuk.

Mindenfélekep jól kezdett menni Janinak a dolga.

Csakhogy megzavarta valami.

Egyszer a szomszéd faluba vitte a plébános urat, mikor utközben egy kocsin, éppen olyan leányt pillantott meg, mint aminőt a pogánytornyai vásárkor látott.

A kocsi előttük ment, s éppen akkor tért el egy másik utra, mikor ők utólérték.

Jani meglepetésében majd leesett a bakról.

Nem tudta ugyan bizonyosan, hogy az volt-e az a leány, de mégis szeretett volna utána szaladni, hogy erről megbizonyosodjon.

Valami azt sugta neki, hogy az volt. Szinte örültte tette, hogy nem mehetett utána és hallgatnia kellett, mert hát szolga volt.

Ettől a percztől fogva elvesztette nyugodalmát. Nem volt többet maradása abban a faluban. Mikor ujév napján kiltelt az ideje, hiába tartóztatta a pap, nem maradt tovább.

Nem tudta ő maga sem, hová megy, csak ment. Messze akart

menni attól a helytől, a hol újra meg lett zavarva a nyugodalma. Azt hitte, hogy ez elől így menekülhet.

De csalódott, mert a bánat utána ment.

Egész más irányba akart menni, mint ahogy azt a kocsit menni látta, de tudj' Isten, akaratlanul is arra vette utját. Arrahuzta valami titkos érzés.

Ment, míg elnem fáradt.

Mikor elfáradt, azt hitte, hogy már elég messzire ért, így megint megállapodott egy faluban, ahol szolgálatot keresett.

Itt egy derék paraszt gazda fogadta fel, a ki szintén jól bánt vele.

Jani is jól viselte magát, így itt is jól ment dolga. Csendes, iparkodó és szófogadó ember volt.

Nem ment soha sehova a háztól; gazdája az istállóban találta mindig.

Igy aztán nemcsak a gazdája, de a ki csak ismerte, mindenki megszerette. — Mindenütt emlegették jó szokásairól.

Csendes munkálkodással telt az idő. Lassan megjött a tavaszi vetés ideje; utána az ültetmény ültetés, az ugarlás, a kaszálás; majd az aratás és buzahordás is.

Szokásban van, hogy buzahordáskor több gazda áll össze egymásnak segíteni.

Történt, hogy a Jani gazdája buzájának behordására került a sor.

Olyan korán kezdték a munkát, hogy napfelkeltekor már jó darab volt a kazalból rakva.

Amint érkeztek a megrakott szekerek, sorba állottak egymásután, míg rájuk került a sor a kazal mellé

állani. Addig a kocsi emberei beszélgetéssel és tréfáldzással töltötték az időt.

Egy izben a Jani szekere egy jómódu gazda szekere után állt. Szemeinek feltűnt, hogy a gazdának pompás lovai vannak, mégis olyan kevés buzát szedett szekereére.

— Hány csomót szedett fel gazduram?

— Biz' nem sokat öcsém! — felelt ez mentegőzve. — Csak az éjjel jöttünk meg egy hosszú utból s így fáradtak kicsit a lovaik.

— Talán vásárban voltak valahol? — kérdezte Jani tovább.

— Nem az, hanem lakadalomban! Van Cserépházán egy rokonom, Körtés József, hát ott voltunk; annak a leánya ment férjhez.

(Folytatása következik.)

Az iskolaorvosi intézményről.

— Irta: Kovács Samu. —

Ma napjainkban minden egyes társulatnak vagy egyesületnek, mely alig számlál 50—60 tagot, van egyesületi orvosa, kinek állását csak azért szervezte, hogy a tagok a szükséghez képest ingyen orvosi segélyben és ingyen gyógykezelésben részesüljenek tagsági díjaik fejében.

A tapasztalat bizonyítja, hogy ez az intézmény nagyon is bevált. Az egyleti orvos meglátogatja a beteg egyesületi tagot, gyógyszert rendel neki s az ő intézkedésére utalványozzák ki az egyesület által biztosított segélyt. Más orvos véleményét itt csak nagyritkán veszik figyelembe.

Ehhez hasonló intézmény kellene az iskolában is, a mi annyival indokoltabb, mert egyes iskolák nagyon népesekek; vannak iskolák, melyekben 7—800, sőt még ennél is több növendék nyeri kiképzését, itt tehát egy orvosnak igen sok dolga lehetne.

Mostanában minden iskolának sok szegény tanulója van, kik a legjobb akarat mellett sincsenek abban a helyzetben, hogy könnyebb betegségek esetén orvosi segélyt vegyenek igénybe, miután minden egyes látogatás és rendelés pénzbe kerül.

Az iskolaorvosi intézménynek tehát egyik előnye az volna hogy a növendékek minden bajukkal mindjárt az orvoshoz fordulhatnának, ki közbelépésével talán még komolyabb bajnak is elejét vehetné. A gyermekre áldásos volna, az iskolára pedig üdvös, mert így biztonságban érezné magát bármilyen komolyabb veszedelemmel szemben is.

Egy másik különösen kiváló előnye volna az iskolaorvosi intézménynek az iskolai mu-

Virágok közt.

lasztások igazolása.

Általános tudott dolog, hogy a legtöbb iskolai mulasztásnak betegség az oka, mely czímen aztán nagyon sok a visszaélés.

Hogy történik mostanában sok helyen a mulasztások igazolása?

A jó és szorgalmas tanuló ok nélkül nem mulaszt, s ha valamikor mégis elmarad az iskolából, annak a mulasztását minden igazolvány felmutatása nélkül, csupán szóbeli kijelentésre is lehet igazolni, de nem így áll a dolog a hanyag, a tanulni nem szerető, iskolakerülő tanulóval. Ez minden ürügyet és kínálkozó alkalmat felhasznál az iskolából való távolmaradására. Az ilyen tanulók óramulasztásainak igazolásánál ugyancsak éber figyelemmel kell a tanárnak lenni, mert különben könnyen félrevezetik, kijátszák.

Lássunk egynehány ilyen igazolási esetet.

1. Egy gyermek elrontja a gyomrát, e miatt egy-két napig otthon maradt. Elmaradásának igazolására a következő irást viszi az iskolába:

Tekintetes Osztályfőnök ur!

N. N. IV. osztálybeli tanuló fiam gyomorfájás miatt nem mehett iskolába. Mulasztott 12 órát. Kérem óráit igazolni.

Kerekes János
atya.

2. Egy gyermek barátai társaságában, szülői ellenkezése daczára, elment mulatni; a szülők nem akarják az igazolásra szóló igazolványt kiállítani, ez esetben vagy ő maga írja vagy valamelyik barátjával megírta a következőket:

Tekintetes Osztályfőnök ur!

Zoltán Péter... ik osztályba járó fiam, erős hűlés, köhögés és fejfájás miatt három napon át nem látogathatta az előadást. Igen kérem, méltóztassék óráit igazolni.

Kiváló tisztelettel

Zoltán Károly
irodatiszt.

Ime, a tanár az apa irását nem ismeri és szó nélkül elfogadja az igazolást.

A gyermek véletlenül 8-ig aludt s az iskolából már elkésett; az apa vagy anya erre azt mondja fiának: „Maradj itthon, fiam, majd igazolom én az iskolából való elmaradásodat.“ És csakugyan másnap a következő igazolvánnyal megy a gyermek az iskolába:

Tisztelt Tanár ur!

Pista fiam tegnap vigyázatlansága következtében egy fáról leesett és súlyosan megsértette magát. Az orvos rendelésére nem volt szabad iskolába mennie. Kérem mulasztását igazolni.

Kádár Istvánné.

Ebben az esetben a szülő a gyermek tudtával valótlanul állít annak okulására. Ez esetben szintén nincsen más hátra, mint igazolni a mulasztásokat.

4. A gyermek szülői tudta nélkül elbarangol az erdőbe madarászni, vagy elmegy csónakázni s hogy még az iskola gyanuját is elhárítsa magáról, tankönyveit is magával viszi. A szülők a fiu osztálytársaitól megtudják a valót, fakgatni kezdik, a fiu beismeri bűnét, az apa haragja szörnyű s mégis állít ki bizonyítványt a mulasztott órák igazolására.

Ez meg arra példa, hogy a szülő a gyermekkel összejátszva téveszti meg az iskolát és a tanárt.

5. A gyermek felüzen az iskolába, hogy beteg; két nap mulva elküldik az iskolaszolgát a beteg meglátogatására és nagy meglepetésre azt jelenti küldőjének, hogy a szülők tudtával a fiu nem is volt beteg, hanem azt mondta otthon, hogy az igazgató szünetet engedélyezett erre a két napra.

6. Egy vidéki városban még olyan eset is előfordult a mult tanévben, hogy egy tanuló már egy hét óta nem ment fel az iskolába s végre az osztályfőnök maga kereste fel a fiut a saját lakásán s álmélkodva vette tudomásul, hogy az ifju ur valami lakzira ment el s még nem tért vissza.

Oh, de ki tudná azon számtalan családi esetek számát elősorolni, melyeknek segítségével egyesek mulasztott óráikat igazolni akarják, a mi a legtöbb esetben sikerül is.

A tanárnak nincsen annyi ideje, hogy minden egyes mulasztási esetnek igazolásánál személyesen győződjék meg annak valódiságáról s így kénytelen minden egyes esetben az igazolást elfogadni.

De ha az iskolának az államtól vagy a várostól fizetett rendes orvosa volna, ezek a visszaélések egy csapásra azonnal megszűnnének.

A tanuló elmaradása esetén, ha az betegséget jelent, az intézeti orvos felkeresné az állítólagos beteget s behatóan megvizsgálná, hogy tényleg van-e komoly ok az otthonmaradásra vagy sem.

A hol intézeti orvos van, ott tényleg ehhez hasonló intézkedések vannak életbeléptetve, s másfajta igazolást nem fogadnak el, csak azt, melyet az orvostól hoznak; az orvosi bizonyítvány alapján lehet, sőt kötelesség is a mulasztásokat igazolni.

Nagyon sok iskola van még hazánkban, hol az iskolának külön orvosa nincsen, pedig az nagyon kívánatos volna minden-hová annyival is inkább, mert az osztályfőnök egész bizonyossággal nem igen tudja megállapítani, hogy melyik mulasztást vegye igazoltnak és melyiket nem. Már pedig ez igen fontos, külön-

— ♦ — Indiai bűvész. — ♦ —

sen azon iskoláknál, hol valamely tanulónek heti óraszámot kitévő igazolatlan mulasztása az illető tanulónek az iskolából való kimaradását vonná maga után.

Ajánljuk ezen sorokat az iskolafentartók szives figyelmébe.

MELYIK GYŐZ?

— Svéd regény. —

(7. folyt.)

Irta: Canajetto hercegnő;
fordította: K. Beniczky Irma.

II.

Nanem még egy kérdés fölött nem döntöttek. Kit vigyenek el Agotának utitársul, mert Rikárd csak rövid ideig maradhat vele és hol legyen a kis Halvard elhelyezve anyja távolléte alatt? Szkeen tanácsosné, ki leánya látogatására jött, nem kísérelte el, mert szeszélyes, beteges férjét kellett ápolnia. A

másik nagymama már öreg volt arra, hogy egy kis gyerek gondozását magára vállalja. Így hát Alice volt az egyetlen, kire rábízhatták volna, de hol találhatnak jobb társnőt Agota számára, mint éppen Alice? Mindenkép fontolgatták a dolgot, a nélkül, hogy eszükbe jutna, Alice saját véleményét kérni. De ő maga sem gondolt arra, hiszen ő azt egészen természetesnek találta, ha egyszerűen rendelkeznek vele, mikor valakinek szüksége van rá.

Igazság szerint nem volt valami nagy kedve utazni. Ő sohasem járt multság után, s inkább otthon ült és olvasott idegen országokról, mintsem felkereste volna azokat; mindig attól félt, hogy csalódní fog, s a való nem felel meg képzelete ábrándjainak. Olaszország! Milyen szép volt arról ébren álmodni; hiszen a zord északnak gyermekei annyira rajonganak érte, s egészen el vannak ragadtatva, ha csak a nevét említik. De ezen tündérországoknak is bizonyára árnyoldalai vannak, s jobb, ha az ember azokat nem is ismeri.

Azonkívül nagyon melegen ragaszkodott az öreg asszonyhoz és a kis fiuhoz s bár sokszor elvált tőlük — gondolatban — azon meggyőződésben, hogy nekik nincs szükségök rá, s nem is igen törődnek vele, mégis mélyen meg volt hatva, midőn Rikárd egy este feljött, mondván:

— Most már véglegesen elhatároztuk, hogy legjobb lesz, ha Alice velünk utazik és a nagymama magához veszi a kis fiut.

Az anya is szinte megijedt, ama felelőségre gondolva, mely most kétszeresen nehéz lesz, ha Alice is elmegy. De Rikárd egyszer úgy határozta el a dolgot és sem az öregnek, sem a fiatalnak nem jutott eszébe ellene felszólalni.

Tizennégy nap múlva lesz az elutazás. És Alice most buzgón hozzálátott a kis Halvard elszállásához az ő szobájába; és annyi utasítást és tanítást kellett a két „gyermek” számára kieszelnie, kiket most el kell hagynia.

— Ne tedd azt a bolondot, — így szólt az öreg asszonynak — hogy éjjel felkelsz az ágyból s a másik szobába mégy hallgatózni: alszik-e a kis fiu. Ott van a dada, kibén teljesen meg lehet bízni. Halvard különben igazi angyal, s mindent megtesz, a mit kell, nem kell aggódnod miatta. Es ne burkold be tulságosan, ha sétálni küldöd, te meg rendes időben étkezz! És aztán mindennap kimégy a levegőre.

— Azt már nem ígérhetem meg neked kedvesem — szólt közbe az öreg asszony — hiszen tudod, hogy nem szeretek magamba járni.

— Nagy Isten, hát itthon akarsz ülni, míg szélhűdés nem ér? Hiszen akkor vétkezel, ha mégis elvállalod a felelőséget, mely a gyermek gondozásával jár. De ne busulj, majd gondoskodom én arról is!

Es azzal eltűnt, mint a szél, s midőn visszajött, elbeszélte, hogy egy barátnőjénél volt s azt kérte föl: jöjjön el mindennap Rode asszonyért és vigye őt sétálni, a mit az meg is ígért neki. Az öreg asszonynak ez azonban nem igen tetszett, panaszkodott, milyen zsarnokul bánik vele Alice, de miután Rikárd is helyeselte az ő eljárását, végre bele kellett nyugodnia.

Mindezen előkészületek közt hamar múlt el az idő s az indulás napja közeledett; és Agota egyszer bámulva kérdezte Alicétől:

— De hát te nem is gondolsz uti öltözékedre?

— Uti öltözék? Régi kék posztóruhám elég jó lesz e czélra!

— És ha szállodákban table d'hote ebédelünk? Igazán nincs mit felvenned!

— Hát fekete selyem ruhám? Este elég jól néz ki, s a gyönyörű délvidéken ugy is gázfénynél ebédelnek még a nyár közepén is.

— És séta-, meg parti öltözékeid? Kalapjaid és felöltőd? Te semmire sem gondoltál! Nem értem, mivel töltötted el az időt e tizennégy nap alatt.

— Majd veszek utközben kész kosztümekeket. Azt gondolod, hogy hiába kidobom a pénzt, szükségtelen podgyász szállításáért?

— De édesem azzal ne törődj, hiszen Rikárd ugy is fizeti az utiköltséget!

— Annál inkább törődöm vele, nem akarom, hogy Rikárd hiába kiadja a pénzét.

Es egy napon végre ott álltak utrakészen a perronon, Alice kissé kopott sötétkék ruhájában, fején ugyanazon kelmből való kis süveggel, melyet ő maga készített; kissé görbe volt ugyan, de azért olyan kaczkiasan és kedvesen ült hullámos haján; különben nagyon izgatott volt, kipirult arczezal, nevetve és fecsegve, nehogy könyekre fakadjon; Agota ellenben disztíngvált, elegáns az angol ulsterben és puha nemez kalapjával fején, melyről hosszú utifátyol lengett, szemei nyugodt, szelid könyekben uszva, kezei virágescokrokkal teli.

Szkeen tanácsosné annyira sirt, hogy alig birt szólni, zokogva borult Rode asszony nyakába.

— Édesem, mit is kell az anyai szívnek szenvednie! Milyen borzasztó, hogy így el kell válni egyetlen gyermekétől!

— Igen, de nem szabad felednünk, hogy gyermekeink nemesak a mi kedvünkért vannak a világon és ha jól érzik magukat az életben s nem éri őket baj, akkor bele kell nyugodni sorsunkba; — felelt Rode asszony nyugodtan, ki nem volt barátja a fellengző érzelésnek — —

— Rode Alberta pompás asszony; — mondta a tanácsosné férjének, midőn haza érkezett, — de kissé szivtelen.

Agota utoljára ölelte meg kis fiát, aztán a kocsiba szállt. Léghuzam volt a pályacsarnokban, tovább nem volt szabad ott maradnia. Kihajolt az ablakon s könyek közt mosolygott gyermekére és anyjára. Barátnői sűrű csoportban álltak az ablak előtt, csókot hánytak és egyre mondogatták:

— Milyen kedves, milyen bájoló!

Alice kiesi eredeti feje most észrevétlenül felbukkant Agota mögött. Eddig el volt foglalva a kézi podgyász rendezésével, most ott állt, az öreg asszony és a kis fiu felé bölintgatott és csókot hányt nekik. Az utolsó pillanatban, midőn a vonat már indult, lerántotta keztyűjét és az öreg asszonynak nyújtotta jobbját, ki megragadta és melegen megszorította könyek nélkül. De midőn azután a barátnők egyike kinyújtott keze után nyult, hirtelen visszavonta s magasra emelve mutatta az öreg asszonynak. És az megértette őt: az ő kézszorítása legyen az utolsó bucsuüdvözet.

III.

A Riviera volt az utazás czélja. Április elején volt, s hazájukban a tavasz még nem adott semmi életjelt. Mindenütt nagy hótömegek, a tavak jéggel borítva, s a sikon, hol a hó már ugyan elolvadt, mégis minden fakó és kopár volt, mintha a természet nem birna fölébredni hosszú téli álmából. Csak mikor Németországba értek, láttak zöld mezőt, rügyező fát, nyiló tavaszi virágot. Agota és Rikárd egyre arról beszéltek milyen szerencsés élvezet az, ha ilyenkor hátat fordíthat az ember a rideg északnak.

Alice ellenben nem vett részt ezen lelkesülés-

ben, mely az északi éghajlat szülöttjeit rendszeren elragadtatja, ha tavaszkor délfelé utaznak.

Istenem, hát érdemes-e olyan nagy zajt ütni azért, mert a tavasz itt néhány héttel előbb beáll, mint odahaza? Pedig nem is volt olyan szép, mint ott — gondolta magában és este, midőn a kis Halvard és a nagymama arczképeit nézte, szemei könybe-lábbadtak és mindig csak arra gondolt, vajjon hogy vannak ők, esznek-e, alusznak-e jól, járnak-e künn a levegőn, s úgy élnek, mint okos emberekhez illik.

(Folytatása következik.)

APRÓSÁGOK.

Idők jele.

Béla meg a felesége mennek hazafelé a színházból. Béla nagyokat káromkodik, hogy milyen nyomorult az utcai világítás. Lizi asszony szeme egyszerre csak könybe lábad.

— Miért sírsz? — kérdi a férje.

— Semmi, semmi, — mondja az asszonyka. — Csak eszembe jut, hogy ma egy éve hogyan boszankodtál minden egyes lámpa miatt!

A katonaoorvos előtt.

Egy regruta, a ki hamarosan megunta a katona-élet dicsőségét, szeretne kiszabadulni a kényelmetlen mundérból. Jelentkezik is a doktor előtt, hogy neki baja van.

— Mi hát a baja? — kérdi az orvos.

— Rövidlátó vagyok.

— Rövidlátó? ... Aztán hogyan tudná bebizonyítani?

— Igen könnyen... Tetszik látni ezt az embert, a ki most megy itt az udvaron?

— Látom.

— Én meg nem látom!

A szórakozottság netovábbja.

A professzor ur nagyon szórakozott ember. Ime, mi történt vele legutóbb is: Éjnek idején egy tolvaj behatolt a professzor lakásába és ott véletlenül feldöntött egy széket. A professzor a szomszéd-szobában hallva a zajt, beszól az ajtón:

— Van itt valaki?

— Nincs, uram, senki — szól a tolvaj.

— Akkor bocsnat, azt hittem, hogy van itt valaki. — És ezzel a professzor ur visszament könyveivel.

Hiábavaló óvatosság.

Egy ur a vendéglőben észreveszi, hogy szomszédja zsebkendőjén óriási göcs van:

— Ugyan mirevaló ez a ménykü nagy csomó? — kérdi.

— Hát, kérem — feleli a szomszéd — az orvosom megtiltotta a szeszes italt, minthogy azonban mindig megfelledekzem a tilalomról, hát csomót kötöttem a zsebkendőmre. Szerencsétlenségemre mindig akkor veszem elő a zsebkendőt, mikor ivás után meg akarom törölni a számam.

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Rövid hét ez a mostani hét! Csupa ünnep, csupa piros betűs nap a kalendáriumban! S a szociálisták ezt tekinthetik az ideális hétnek, mert csak négy munkanap van benne s abból a négyből, is ha az a szociálista egy kissé lojális (ez ugyan két olyan fogalom, a melyik nem fér el egy kalap alatt) de ha mondok találok ilyen csodabogarat, az még egy napot elcsíphet a négyből!

Lassuk csak: Vasárnap — már magában munkaszünetes nap; utána jön Nagy boldogasszony napja hétfőn, Magyarország védő asszonyának ünnepe, a mit egész Magyarország megül; két munkanap után köszönt ránk augusztus 18-adika ő felsége születés-

napja. Szombaton Magyarország első felkent királyának. Szent István királynak üljük emlékét, no, és vasárnap már magában megint munkaszünetes nap!

Ennyire még Nagy Károly sem jutott az ő három nyolczasával (8 óra alvás, 8 óra munka, 8 óra szórakozás); mennyire meg volna szegény most akadva a beosztással! Különösen a munkaszünetes ünnepeken.

* * *

No, de azért nem fogjuk magunkat munka híján agyonra unni, különösen mi szerencsés halandók, kiket sorsuk a főváros izzó poros-füstös katlanához lánczol még a kánikulában is. Milyen jó nekünk, nem kell a XIV-ik zónából feljőnnünk, nem kell szállodában laknunk, nem kell gorombáskodni a pénzerekekkel, kiszípoloztatnunk magunkat lelketlen hordároktól, hanem egyenesen fölmehetünk Szt. István napján a várba, a hol a kora hajnalban összegyűlt néptömeg minden különös kiadás nélkül úgy megmasszíroz, hogy csupa kék, meg zöld lesz a derekunk — oh azok az édes hegyes női könyökök, milyen gyönyörűség, ha úgy a bordáink közé furódnak!

No, de végre is fönn vagyunk és ez a fő, arcunkról csak úgy csurog az izzadság; ám ez igen egészséges, lám a betegnek még herbatheát is főznek, csak hogy izzadjon, itt ingyen jutunk hozzá!

Nagyon az arcunkba tüzel a nap, ezzel a legfényesebben be van bizonyítva, hogy hazudik, aki azt mondja: nem vagyunk méltók, hogy a nap ránk süssön — sőt egész délelőtt esőkolja arcunkat úgy, hogy már egy kicsit sok is a méltóságból.

Ernyőt ne adj isten, hogy ki szabadna nyitni, mert akkor a mögöttünk álló nem látna semmit — míg így legalább nyujtogathatja a nyakát — látni, ugyse lát!

Itt elájul egy asszony, azt a mentők szállítják el, ott egy csirkefogó tapogat másnak a zsebe körül, amiért aztán a „magyar kir. eréll és tapéntat“ leghivatottabb képviselője atyai pártfogás alá veszi.

Sört, friss sört, hideg friss vizet, meg sóspereczet kínálnak, van tereferé, veszekedés, lökdölődés, míg a vén Mátyás-templom tornyán meg nem kondulnak a harangok.

A rendőrök gorombábbak, a népet hátrataszigálják, az egyik a lovával nyargal el a népség előtt, rendet csinálni és olyan rémitő rend lesz, hogy három asszony rosszul lesz bele.

Engem a „népakarat“ rendszeren a legutolsó helyre szorít és csak abból látom, hogy a körmenet a dicsőséges szent jobbal alighanem elmehetett már, hogy a tabernaculum legesucának díszét hol itt, hol ott látom feltűnni.

Egyebet nem tudok kérem a Szent Istvánnapi körmenetből leírni, mert a vázolt módon már harmadizben bánt el velem a „népakarat“.

* * *

Ah, hol vagytok magyarok

Tündöklő csillaga?

Ki voltál valaha

Országunk istápjá:

Hol vagy István király?!

Talán elég volna a letűnt idők óhaját kifejező ezt a verset folytatnom és befejeznem, hogy Szent István napját méltassam. Dehogy elég, dehogy elég, a letűnt mult hitbuzgó emberének a közöny, a vallástalanság fáj, meg az, hogy „virágzó kert vala, híres Pannonia, mely kertet öntözé híven Szűz Mária!“ Ma már nemcsak a *valá*-val, de még a *volt*-tal sem törődünk, nekünk a *van*, a jelen lebeg szemünk előtt! Nohát ennek a jelennek a szempontjából is érdemes a mai nappal foglalkozni. Ha Szent Istvánnak hittérítő voltát, mint politikai működését vesszük is figyelembe, akkor is megérdemli, hogy nemcsak a magyar, de a világtörténelem legelső alakjai közé soroljuk.

Itt a hol ma mi vagyunk, egymásután vertek tanyát a kelták, rómaiak, longobardok, hunnok, avarok, szlávok, milyen mindenféle nemzetek, s ezeknek el kellett pusztulni, mert nem tudtak Európa többi népével asszimilálódni, s ha a magyarok megtartották volna vad erkölceiket, pogány voltukat, ha Európa nyugati részétől, a keresztőtől, a kard, a hadak istene választotta volna el, előbb vagy utóbb, de mindenesetre követte volna elődeit a történelem, a mult sírjába. Szent István érdeme, hogy Magyarország életfeltételül ismerte fel a keresztiséget, s hogy a ke eszténységet behozván, ezzel olyan bástyával vette körül Magyarországot, melyen megtörik minden ellenséges áramlat. Mert hisz a népvándorlásnak nem mi voltunk utolsó raja, jöttek utánunk a kunok, jászok, tatárok, csak hogy ezek vagy visszavonultak, vagy belénk olvadtak. Szent Istvánnak politikai érdeme, hogy megszilárdította az Árpád által megalapított hazát. Ennek a megszilárdításnak második eszköze: a királyság megalapítása. Hogy ennek minő jelentősége van, azt talán egy más alkalommal elmondhatom.

* * *

A Szent István napját megelőző hét rendszeren meghozza Budapest vendégeit távolról-közelről, a ki másképp nem jönne, eljön a nyári löversenyekre.

Nagy Széchenyink eszméje volt, hogy a magyar lótenyésztés emelésére tartsunk lóversenyeket. Hogy mily módon függ ez össze? Olykép, hogy a passionatus lótenyésztő mindenestire olyan lovakat fog nevelni, melyek sikerrel küzdhetnek a nagyobb díjainkért külföldről hozzánk küldött legjobb lovakkal is; ha azután egy ilyen kitűnő futó ló kora miatt kiszorul a versenypályáról, még mindig igen kitűnő apamén, vagy anyakancza lehet belőle, s a jó kanczának rendszeren jó csikója is van.

Nagyrészt ezeknek a lóversenyeknek köszönhetjük, hogy a magyar lovak híre már Európaszerte el van terjedve. De nem is csoda, hisz olyan képviselői voltak a versenytereken, mint Kincsem, Kisbér, Primás stb., stb. Melyek közül a legjobb ló, a világ legjobb lova Kincsem volt, s ma is még ennek ivadéka uralkodnak a versenypályán.

Dr. X.

KÉPEINKHEZ.

Munkácsy Mihály. A magyar nemzet büszkeségét, ki mint a magyar festőművészet Rafaelje oly sok utólréhetetlen remeket alkotott, mutatjuk be kedves olvasóinknak, abból a korból, amikor még erejének teljében volt. A lángész és örület oly szorosán egymásmellett foglalnak helyet, hogy csak egy kis határmesgye, ami e kettőt egymástól elválasztja, s ha a művész lelkében megbillen az egyensúly, átlépi ezt a határvonalat, s beáll abban a lélekben, mely teljes fényözön volt, a legsötétebb éjszaka. A túlfeszített agy megszűnik működni és él bár a porhüvely, a világot bámulatra ragadott lélek nincs már benne, az visszatért oda, honnan eredetét vette. Munkácsy legsikerültebb képe, amelynek világhírének megalapítását köszöni, a „Siralomház“, a monumentális alkotásoknak sorát nyitotta meg ezzel a képével, melyek közt méltán első helyet foglal el a Krisztus-trilogia, „Krisztus Pilátus előtt“, „Krisztus a Kálvárián“ és „Ecce Homo“. Történelmi tárgy festményeinek koronája kétségkívül a „Honfoglalás“, melyet a mester az új országháza számára festett. Küzdelmes mult után asztalos inasságból emelkedett a mester oda, hogy koronás fők keresték fel műtermében s folytonos megfeszített szellemi működése juttatta fejedelmileg berendezett párisi műterméből az élőhalottak helyére: az örültek házába akkor, mikor a magyar nemzet vissza akarta neki adni az otthont, oly állást teremtven számára, mely amily megtisztelő, ép oly gondtalan öregséget biztosított volna a mesternek.

Ott az egér. Csodálatos és megmagyarázhatatlan az a félelem amelylyel legtöbb ember, lekinkább a gyengyebb nemből, az egér iránt viseltetik. Sikolt, ugrál, s gyakran menekül a székre is oly ellenség elől, mely jobban fél tőle, mint viszont. Egész forradalmat idéz elő egy kis egérczinczogás, a mama beszólítja legbátrabb fiát a Gyurkát, ez seprűvel, bottal keresi az egér nyomát s közbe leüt egy tányért, a miért máskor bizonytal a hátának kellene beszámolni, most azonban ez is az egér rovására megy.

Szerettek! Milyen nagyjelentőségű szó: az emberi életben két sirig tartó jövő boldogsága vagy boldogtalansága függ tőle. Hányszor, de hányszor veszik meggondolatlanul ajkukra az emberek s oly csalódásoknak vetik meg ágyát, melyek siralmas eredményeket szülnek. Már a klasszikus költők is óva figyelmeztetik az embert, vizsgálja meg magát, mielőtt e nagy jelentőségű szót ajkára véve örökre lekötne magát, hogy a két csakugyan egygyé lehet-e, mert rövid ideig tart csak a mámor s a kiábrándulás után örökké tart a megbánás.

Romok alatt. Mindig olyan nyomott kedélyhangulat fog el, valahányszor a romok alatt vagyok; lelkem visszazáll a multba, melynek csonka tanui ezek a vázak, melyek lehet, hogy valamikor fényes napokat láttak; lehet, hogy udvarukon özönével folyt a vér, hogy kazamatáikban ártatlan rabok bilincseikkel zúzták

szét fejüket, s kincstáraikba az özvegyek és árváktól elrablott kincsek hevertek garmadába hányva. Hol vannak egykori urai e romoknak? Por és hamu csak úgy, mint áldozataik, ettől is, attól is legföljebb ha egy-két sárga féregrágtá csont maradt a romok alatt lenn a földben. A mult szele, a sirboltok hűvös légáramlata csap meg, valahányszor a romok alatt állok, ezért van oly nyomott kedélyhangulatom.

Bénán az ágyban. Ilyenkor nyáron minden él, futkároz és élvezi az Isten szép adományát, az életet, csak a szegény ágyban fekvő héná érzi ilyenkor a ráért csapást kétszeresen. Ő nem örülhet annak az életnek, amely neki csak teher, ő nem futkározhat a mezőkön, neki csak lelke szállhat vágyainak szárnyain ki az ablakokon messze a kéklő bérczekre, az árnyas erdőkbe, ifju pajtások körébe, csak a lelke szállhat, teste, az bénán fekszik az ágyban, alig hogy meg tud mozdulni.

Virágok közt. Mig egyiknek az élet semmit sem juttatott, a másiknak megadott mindent: szépséget, fiatalságot, egészséget s mi ezekkel karöltve jár: életkedvet. Az ilyen jóformán azt sem tudja, hogy mi az a bú, szórakozik, mindenik más módon, a leánykák leginkább a rokon teremtéseket, a virágokat kedvelik. És hogy tudják ápolgatni, napról-napra megnézik: mennyit nőtt, napfényre teszik, locsolgatják, becézgetik, hogy szinte megirigyl tőlük az ember.

Indiai bűvész. A szemfényvesztés „művészete“ sehol sincs oly mértékben kifejlődve, mint a magia hazájában: Indiában. Az itteni fakirok bámulatra ragadják az embert mutatványaikkal. Az egyik teljesen sértetlen a szuró és vágó eszközök ellen, a másik állítólag a „delejesség“ segítségével egy kis datolyamagból szemünk láttára nevel előbb esemetét, aztán datolyafát, úgy, hogy végre a természetes nagyságában előttünk álló fáról érett gyümölcsessel kínál meg bennünket. Csoda, az igaz, nincs benne, ám próbálja meg valaki ezt utánozni!

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

32762. Egy évig szabja elő a gyászt az illem ruhában; szivben holtig parancsolja a gyermeki szeretet. Hazánk némely vidékein hat hónapig mély gyász, hat hónapig fél gyász. A mély gyász teljes visszavonultságot jelent: minden zajos szórakozástól, ezalatt az idő alatt sem estélyt nem adnak, sem ilyen részt nem vesznek. Színház, hangverseny, estély ez alatt az idő alatt el van tiltva (természetesen csak moraliter). Az sem szép, ha az ember rögtön a gyászév leteltével zajos mulatságon vesz részt, teszem azt bálon; csak úgy lassan kell megint belelopni magát az embernek a társaságba, hogy feltűnést ne keltsen. Ez ellen nagyon sok kifogást lehetne ugyan emelni, hanem hát ilyen már a világ rendje s ezt megváltoztatni akarni oly vétség, mely a tragikum magvát hordja méhében. Ferdesége pedig abban áll, hogy ép akkor tagad meg az embertől minden feledtető szórakozást, a mikor arra legtöbb szüksége van. — **Költemények.** Nem közölhetők: 1-ször, mert másutt megjelent költeményeket nem veszünk fel lapunkba, 2-ször mert ezek a költemények nagyon is virágos nyelven vannak írva, s mert ennél fogva 3-szor nem üt meg lapunk mértékét. — **Ifj. Sz. M.** Annyi a közlemény, hogy egy közlebről nem is ismertett közleményt a sok közül kikeresni lehetetlen s így korrekturáját nem végezhetjük el. — **P. L.** Minthogy nem tudjuk ellenőrizni, hogy az illető tényleg előfizető-e lapunknak a K. K. útján — nem. — **K. S. F.** Az első bevált, a második nem műfordítás. — **M. J.** A vers vége nem elég sikerült. — **Cs. D. D. E.** A gondolatok jók, sajnos, a versről nem mondhatjuk ugyanezt — az ütemek, meg a rimek! — Több kéziratról a jövő számban, névtelen levelekre nem válaszolunk, kéziratot nem adunk vissza.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **FARÁGÓ SIMON.**

Neumayer Ede könyvnyomdájából Budapest, VI., Szerecsen-utca 85. szám.